

NBA BLIJFT WERKEN AAN VERSTERKING BEROEP

'Natuurlijk gaan

Onder aanvoering van PvdA-Kamerlid Ronald Plasterk stemde de Tweede Kamer in februari 2012 voor verplichte kantoorroulatie na acht jaar en een verbod op adviesdiensten bij controlecliënten van openbaar belang (oob's). Een interview met NIVRA-voorzitter Ruud Dekkers.

TEKST: MARC SCHWEPPE | BEELD: MARJA BROUWER

Na het besluit van de Kamer blikte Ruud Dekkers in een column op Accountant.nl in verwondering terug op het politieke spel. Een stroom van reacties volgde. De NBA huilt krokodillentranen, heet het. Dit had iedereen toch zien aankomen? En waarom was de NBA zelf rondom de besluitvorming minder zichtbaar? "We hebben in relatieve stilte geopereerd voorafgaand aan de behandeling in de Tweede Kamer", legt Dekkers uit. "Dat had alles te maken met de brede consultatie over het beroep die liep van eind december 2011 tot begin februari 2012. Voor de Kerst hebben we de leden geïnformeerd over onze positie, maar we wilden als beroepsorganisatie geen publiekelijk stemadvies geven. Natuurlijk hebben we de fracties in de Tweede Kamer wel van informatie voorzien en individuele gesprekken gevoerd. En op het laatst hebben we in Nieuwsuur op verzoek toelichting gegeven en even in de krant gereageerd, toen Plasterk in een opinie stuk een eenzijdige voorstelling van zaken gaf. Maar verder was de mediastilte een bewuste keuze."

LASTENVERZWARINGEN

Die mediastilte, de consultatie en de een-op-een gesprekken hebben niet gewerkt, de Kamer stemde in meerderheid voor amendementen die stevige gevolgen voor het beroep hebben. Huilt de NBA nu inderdaad krokodillentranen?

Dekkers: "Dat niet, maar ik heb me wel verbaasd over de gang van zaken in Den Haag. Het is opmerkelijk dat een aantal Kamerfracties niet wilde horen wat die brede consultatie over het accountantsberoep heeft opgeleverd. Die was juist opgezet om tot afgewogen besluitvorming te kunnen komen. Voorts hebben wij bij-

voorbeeld De Nederlandsche Bank er op geattendeerd dat onder het amendement de controle van de maandstaten van financiële instellingen zou komen te vervallen. Vervolgens is dat *last minute* aangepast. Dit geldt echter niet voor andere toezichthouders."

GROTE KANTOREN

"Als NBA hebben wij telkens getracht standpunten in te nemen die de controlekwaliteit ten goede komen", vervolgt Dekkers. "En let op, de discussie met de Tweede Kamer ging allang niet meer over de scheiding van controle en advies - daar had de minister een helder, door ons gesteund standpunt, ingenomen - maar om het opsplitsen van het controlewerk zelf. We hebben daarbij puur gelet op het maatschappelijk belang van het beroep, niet op dat van de grote kantoren. Sterker nog, daar hebben we de nodige tegenstand van gekregen. Daarom zijn we kritisch over de neveneffecten van de huidige maatregelen. De voorstellen van De Jager zijn afdoende om ook de schijn van onafhankelijkheid te voorkomen, maar de amendementen van de Tweede Kamer gaan verder en raken de effectiviteit van controle en toezicht in de markt. Daar hebben we naar mijn mening als PBO de plicht om onze vinger over op te steken."

KANON OP EEN MUG

De besluitvorming in de Tweede Kamer heeft betrekking op wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang. Die kiezen vaak zelf al verschillende aanbieders voor controle- en advieswerkzaamheden. Zo bezien valt de schade toch wel mee?

'DE FUSIE VAN NIVRA EN NOVAA IS DICHTERBIJ GEKOMEN. MAAR DE AMENDEMENTEN BLIJVEN EEN VREEMDE EEND IN DE BIJT.'

we verder'

'WE HEBBEN PUUR GELET OP HET MAATSCHAPPELIJK BELANG VAN HET BEROEP, NIET OP DAT VAN DE GROTE KANTOREN.'

len meeslepen in zulke regeldrift. Dus was het eerste geluid vanuit de NBA bij onze toelichting op de consultatie: Handen af van het mkb.”

KOREN OP DE MOLEN

Het hielp niet richting politiek dat kranten rondom de behandeling van de wet schreven over een boete van de AFM voor een big four-kantoor en steken die een ander kantoor mogelijk heeft laten vallen bij de controle van een woningcorporatie.

“Daar waren we niet blij mee, want dit wordt gelijk uitvergroot”, aldus Dekkers. “Maar er is ook een andere kant. Een accountantskantoor dat kwalitatief punten laat liggen krijgt daarvoor een boete van de toezichthouder; dat toezicht werkt dus gewoon! Een woningcorporatie die wisselt van accountantskantoor: dat voedt onze argumenten tegen verplichte kantoorrotatie. Die leidt niet automatisch tot betere kwaliteit, dat heeft het recente onderzoek van Nyenrode aangetoond. Voor de duidelijkheid: de NBA vindt verplichte aanbesteding eens in de zoveel jaar een goede zaak. Daar kun je niet echt tegen zijn. Bovendien kent de Nederlandse corporate governance-code al een verplichte diepgaande evaluatie eens in de vier jaar.”

PLAN VAN AANPAK

De NIVRA-voorzitter wil graag vooruit kijken, benadrukt hij. Het eigen Plan van Aanpak van de NBA is zeker niet voor niets geweest. “Daarmee hebben we als beroepsorganisatie publiekelijk aangegeven dat zaken beter hadden gekund en hebben we duidelijke maatregelen ingevoerd om de kwaliteit van accountantscontrole te verbeteren. Deze maatregelen zijn breed omarmd en worden gezien als goede stappen op weg naar herstel van vertrouwen in de beroepsgroep, hoewel sommigen vonden dat het niet ver genoeg ging. Uiteraard gaan we kritisch kijken wat de gevolgen van deze maatregelen zijn voor het verder uitrollen van het plan. Maar onze maatregelen om professionele scepsis te verbeteren, voorstellen om permanente educatie meer verplichtend te maken, en nadere aandacht voor professionele scepsis in de opleiding zijn nog even ac-

“Voor zover het puur advieswerk betreft en dit beperkt blijft tot oob’s is het vooral voor hen lastig, maar voor het beroep niet onwerkbaar”, geeft Dekkers toe. Maar het gaat ook om controleverwante werkzaamheden die momenteel sterk leunen op de controle van de jaarrekening.

Bovendien vreest hij voor een olievlekwerking: “Nu al klinkt de roep om een groter deel van de markt dergelijke verplichtingen op te leggen, bijvoorbeeld door de oob-definitie uit te breiden tot een veel groter aantal organisaties. Plasterk heeft al eerder een balletje opgegooid richting midden- en kleinbedrijf. Dan wordt het met een kanon op een mug schieten. Deze maatregelen hebben meer gevolgen voor ondernemingen dan voor accountantsorganisaties. In het mkb is de accountant vaak een huisarts, een adviseur die aan de keukentafel van de ondernemer zit. Dat segment moet je niet wil-

VERBODEN EN TOEGESTANE ADVIESDIENSTEN: LIJSTJES DE JAGER

Volgens het door de Tweede Kamer aangenomen amendement mogen controlerend accountants bij organisaties van openbaar belang (oob's) naast de controlediensten nog slechts een zeer beperkt aantal andere werkzaamheden voor die organisatie verrichten: de controle van tussentijdse rapportages, het bestuursverslag, het corporate governance-verslag, het verslag risicomanagement, de maandstaten van financiële instellingen ten behoeve van DNB, en het maatschappelijk verslag.

Een door minister Jan Kees de Jager voorgesteld en door de NBA gesteund lijstje met toegestane en verboden diensten haalde het daarmee niet. Dit voorstel bevatte meer toegestane werkzaamheden:

TOEGESTAAN

- wettelijke controle van de (geconsolideerde) jaarrekening;
- controle of beoordeling van (tussentijdse) financiële overzichten;
- verstrekking van assurance met betrekking tot andere aspecten van de verslaggeving, zoals het directieverslag, corporate governance, risicomanagement of maatschappelijk verantwoord ondernemen;
- verstrekking van assurance en rapportage over uitkomsten van feitenonderzoek ten behoeve van verantwoordingen voor toezichthouders en belastingdienst;
- elke andere wettelijke taak die verband houdt met controlewerkzaamheden die door wetgeving is opgelegd aan de externe accountant of de accountantsorganisatie;
- verstrekking van assurance en rapportage over uitkomsten van feitenonderzoek gevraagd door derden (zoals bijvoorbeeld comfortletters voor banken ten behoeve van herfinanciering);
- verstrekking van assurance en rapportage over uitkomsten van feitenonderzoek ten behoeve van de raad van commissarissen (zoals bijvoorbeeld assurance bij de berekening van de hoogte van bonussen).

VERBODEN

- diensten van deskundigen die geen verband houden met de controle, diensten inzake belastingadvies, algemene bedrijfsvoering en andere adviesdiensten;
- boekhouding en het opstellen van administratieve vastleggingen en financiële overzichten;
- het ontwikkelen en implementeren van de interne beheersings- of risico-beheersprocedure die verband houdt met de opstelling en/of controle van financiële informatie in de financiële overzichten;
- waarderingsdiensten, het geven van fairness opinies of inbreng verklaringen;
- actuariële en juridische diensten, waaronder de beslechting van rechts-geschillen;
- het participeren in de interne audit van de auditcliënt en het verlenen van diensten die verband houden met de interne auditfunctie;
- fusie- en overname dienstverlening;
- leidinggeven aan de auditcliënt als lid van de directie, het management-team of het toezichthoudend orgaan;
- personeelsdiensten, met inbegrip van het werven van hogere leidingge-venden;
- resultaatafhankelijke diensten (waarbij het honorarium afhankelijk is van de uitkomst).

Zie voor een compleet overzicht inclusief toelichting Accountant.nl.

'DE POLITIEK HEEFT AANGEGEVEN DAT ACCOUNTANTS HET NIET GOED DOEN. DIE HANDSCHOEN MOETEN WE OPPAKKEN.'

tueel als daarvoor. Dat geldt ook voor de verplichte training professioneel-kritische instelling. Ook de opdrachtverlening door de raad van commissarissen, die moet van formeel naar materieel. De verbreding van de poortwachtersfunctie van de accountant blijft over-eind, net als de reeks publieke management letters en de intensievere samenwerking met de toezichthouders. Van belang is dat we de politiek hebben weten te over-tuigen van het belang van assurance bij tussentijdse fi-nanciële overzichten, mvo-verslagen, risicomanage-ment, directieverslagen etc. Dus bijvoorbeeld ontwikkelingen zoals integrated reporting blijven van belang voor de accountant ook in zijn rol als wettelijk controleur."

'VERANTWOORDELIJKHEID NEMEN'

De NBA heeft geleerd van de besluitvorming in Den Haag en de discussie is wat Dekkers betreft nog niet ge-sloten. "Het gebrek aan transparantie van ons beroep is aanleiding voor dit soort maatregelen. De politiek heeft aangegeven dat accountants het in hun ogen nog niet goed genoeg doen. Die handschoen moeten we oppak-ken. Als ik even terugkijk naar mijn allereerste column als NIVRA-voorzitter heb ik dat 'Verantwoordelijkheid nemen' genoemd. En volgens mij is dat vandaag nog net zo belangrijk als twee jaar geleden. Er zijn nog te veel situaties waarbij publiekelijk wordt afgevraagd of de accountant heeft zitten slapen. Dat is ongetwijfeld vaak onterecht maar we kunnen ons dit soort zaken ge-woon niet veroorloven. Tegelijkertijd vind ik de huidige amendementen te veel problematische neveneffecten hebben en daarom blijven we in gesprek met de poli-tiek, in Den Haag en in Brussel. We steunen de positie van minister De Jager, die in het debat heldere lijstjes heeft gepresenteerd met toegestane controlewerkzaam-heden en verboden adviesdiensten (zie kader)."

VREEMDE EEND

"De nieuwe wet gaat nu naar de Eerste Kamer, die kijkt of wetgeving zorgvuldig tot stand is gekomen. Dat mag je je in dit geval afvragen. Er is bijvoorbeeld geen ad-vies van de Raad van State gevraagd wat bij de Wet op het accountantsberoep (Wab) bijna drie maanden heeft geduurd, terwijl deze amendementen veel meer impact op de maatschappij hebben. Bovendien is de kans groot dat deze regelgeving wordt vervangen door een Europe-se verordening voordat ze goed en wel is ingevoerd. De fusie van NIVRA en NOvAA is dichterbij gekomen nu de nieuwe wet door de Tweede Kamer is; dat is mooi. Maar de amendementen blijven toch een vreemde eend in de bijt." □

'IN HET MKB IS DE ACCOUNTANT VAAK EEN HUISARTS, DAT SEGMENT MOET JE NIET WILLEN MEESLEPEN IN REGELDRIFT.'